

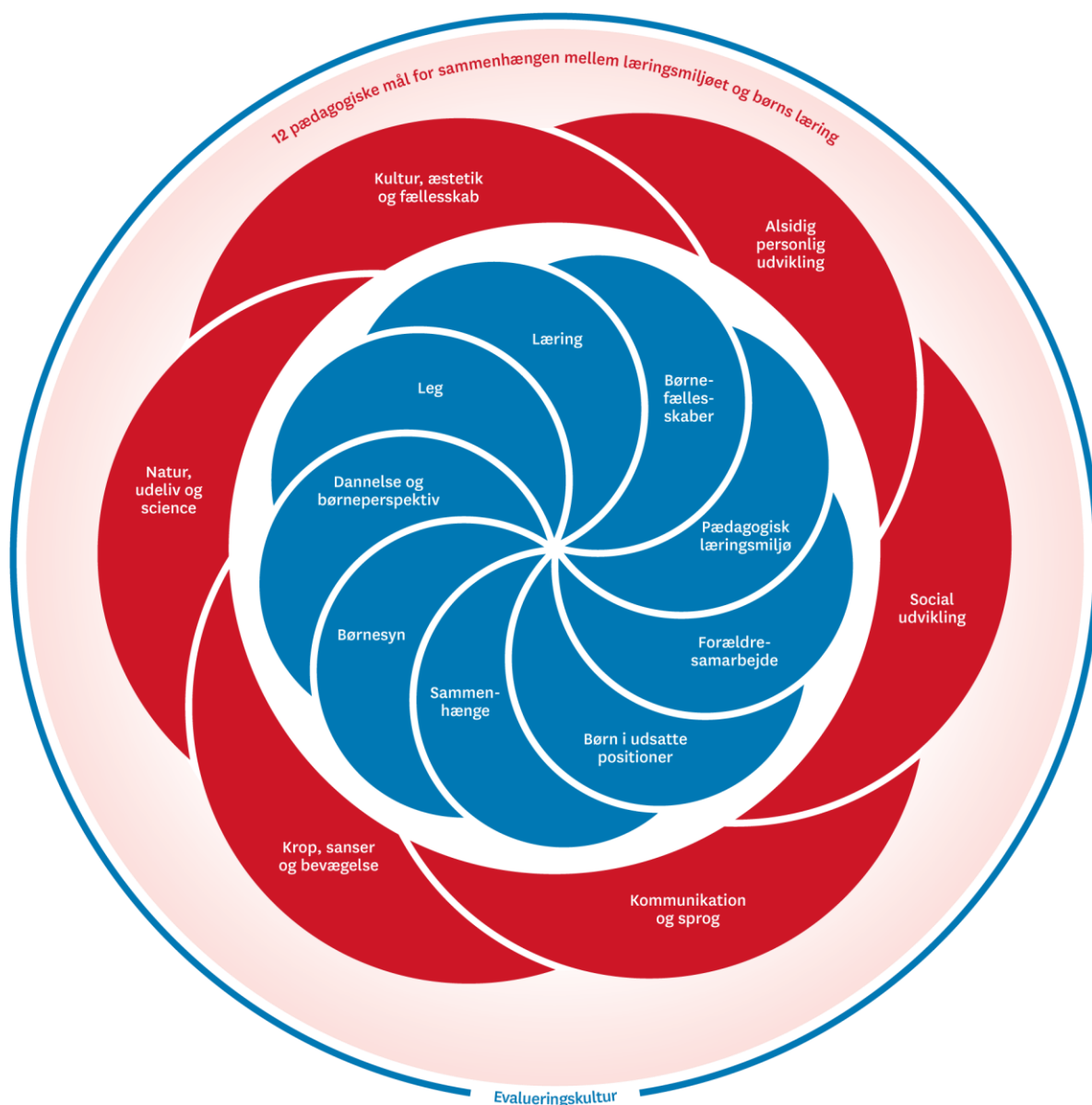
Pædagogisk læreplan for

Børnehuset Vinkelhuse

2021

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse, den tilhørende bekendtgørelse, samt Børne- og Ungepolitik for Tårnby kommune. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [EMU](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Børne- og Ungepolitik for Tårnby kommune

Politikken er gældende i årene 2019-2022 og gengives i uddrag og kan læses i sin helhed i "Tårnby kommune, Sammenhængende Børne- og Ungepolitik 2019-2022."

Vision:

"Børn og unge i Tårnby kommune skal udvikle sig personligt, fagligt og socialt, så de får mod på livet og på deltagelse i et demokratisk samfund, hvor centrale værdier er ligeværdighed, fællesskab og solidaritet.

Alle børn og unge skal være en del af fællesskabet.

Ethvert barn og ung har unikke egenskaber, interesse, evner og læringsbehov."

Værdigrundlag:

"Vi ønsker, at vores børn udvikler sig til livsduelige og nysgerrige mennesker, der har mod på livet og har lyst til at lære.

Tårnby kommune støtter, i samarbejde med forældrene, børnenes færdigheder og kompetencer til at møde verdenen og livet som stærke, sociale og robuste mennesker, der tror på sig selv og tager ansvar for eget liv og for fællesskabet.

Vi vægter inddragelse af børnenes stemme højt med det formål, at de får mest mulig medbestemmelse over deres ønsker for fremtiden sammen med deres forældre."

I vores opgaveløsning, lægger vi vægt på:

- At give børn og unge erfaringer med at være sammen med andre.
- At børn og unge får indarbejdet de etiske og moralske værdier, der er grundlaget for vores samfund som et naturligt udgangspunkt for deres aktiviteter.
- At børn og unge respekterer hinandens forskelligheder og grænser.
- At børn og unge oplever tryghed og samhørighed i et miljø uden mobning.
- At børn og unge omgives af nærværende, tillidsvækkende og omsorgsfulde voksne.
- At medarbejdere og forældre har ansvar for at skabe respekt for sociale og kulturelle forskelle.
- At børn og unge udvikler forståelse for levevilkårs og livsstils betydning for sundhed, trivsel og livskvalitet.
- At skabe fysiske rammer, der indbyder og motiverer til aktiv leg, fysisk aktivitet og motorisk udvikling.
- At børn gives mulighed for læring i alle kommunale institutioner og nærmiljøer.
- At forældre inddrages og er de vigtigste medspillere i en succesfuld udvikling og læring hos den enkelte.
- At alle børn og unge gives mulighed for at blive så dygtige de kan.
- At familier med børn og unger, der har et særligt behov, tilbydes tidlig professionel forebyggende og koordineret indsats.
- At alle kommunale institutioner skaber inkluderende fællesskaber.
- At medarbejderne skaber sammenhænge og muligheder på tværs af alle overgange i børn og unges liv.
- At ethvert skift i børns liv skal være præget af størst mulig tryghed.

Hvem er vi?

Her beskrives kort stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for det pædagogiske arbejde.

Vi er en integreret institution for børn i alderen 0-5 år. Vores hus er i ét plan med plads til 22 vuggestuebørn og 60 børnehavebørn.

Institutionen er centralt beliggende, tæt på offentlige transportmuligheder og grønne områder.

Vi benytter de muligheder for udeliv, som tilbydes i området og er ugentligt på tur til eks. Vestamager, Skoven, Amagerstrandpark og de omkringliggende legepladser.

Vi har 2 eldrevne "cykelbusser" med plads til i alt 12 børn, hvilket bevirker at vi kan tage af sted med en hel vuggestuegruppe eller at 2 voksne i børnehaven kan komme på tur med 12 børn og én kan blive hjemme og arbejde pædagogisk med de tilbageværende børn.

Vi har netop fået nyt legestativ i børnehaven, samt en ny sandkasse og derudover forsøger vi hele tiden at optimere vores legeplads, ud fra de økonomiske rammer, således at den opleves som et godt sted at være, hvor der er god plads til individuel udfoldelse og mulighed for at fremme børnenes trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Vi arbejder ofte aldersopdelt i børnegrupper, når vi er i det voksentilrettelagte pædagogiske læringsrum. Vi prioriterer de nære relationer og understøtter børnenes sociale samspil for derigennem at se og forstå det enkelte barn i forhold til dets udvikling. Dette ses f.eks. i børnehaven, hvor vi hver fredag fra september til februar er opdelt i aldersgrupper og det faste personale følger en årgang, således at man modtager børnene i lillegruppen og følger dem videre til mellemgruppe og afslutter i storgruppen.

Vi tager på koloni med storbørnsgruppen hvert år og på bondegårdstur med de største vuggestuebørn og de yngste børnehavebørn.

Disse tiltag er en del af husets faste traditioner.

Vi vægter selvhjulpethed højt. Det betyder at børn i vuggestuen opfordres til selv at tage tøj af og på, til selv kravle op på puslebordet og selv gå ud til krybber og kravle op for at sove. Vi synes det er vigtigt, at børn selv kan rigtig mange ting. Selvstændighed er en rigtig god egenskab, og det giver barnet tro på sig selv, og bidrager til god udvikling og dannelse.

Vi står til rådighed for børnene, guider og vejleder dem gennem hverdagen. Vi taler meget med børnene, og forsøger at være sparringspartner og omsorgsgiver samtidig.

Vi anerkender børnene som ligeværdige personer uden dog at være på lige fod, da det fulde ansvar ligger hos den voksne, som både er vidende og omsorgsfuld.

Vi arbejder ud fra et anerkendende synspunkt, hvor vi er bevidste om at vi alle hele tiden påvirker og skaber os selv og hinanden gennem de relationer vi indgår i. Vi respekterer alle som de er – og samtidig lærer vi at respekterer hinanden i fællesskabet.

Vores kollegiale værdier

- ❖ **Vi vægter tryghed** – derfor har vi fokus på at være forudsigelige og tydelige. Det er vigtigt, at vi har tillid til hinanden. Vi bruger humor og er alle ansvarlige for, at her er en god stemning.
- ❖ **Vi vægter en god trivsel** – derfor er det vigtigt, at alle er engagerede, nærværende og tager ansvar i det daglige arbejde. Vi skal være opmærksomme på at have en positiv tilgang i det daglige, samt for hinandens ideer og arbejde. Gensidig respekt er nødvendig.
- ❖ **Vi vægter loyalitet** – derfor taler vi om andre, som var de tilstede i rummet, og husker respekten for forskelligheder. Vi skal stræbe efter at være ærlige, og samtidig bakke op om beslutninger, også selvom man måske ikke er nået til fuldstændig enighed om det besluttede. Kun ved at "løfte i flok" og tage et fælles ansvar kommer vi til at føle et fællesskab.
- ❖ **Vi vægter nærvær** – derfor er det vigtigt, at vi er til stede i aktiviteterne, både for børnene og vores kollegaer. Vi skal være opmærksomme på, at være omsorgsfulde og ærlige, således at andre oplever følelsen af at være betydningsfulde.
- ❖ **Vi vægter empati** – derfor tager vi hensyn, lytter og forsøger at leve os ind i andres situation og baggrund. Det er vigtigt, at vi er rummelige og kan/vil rumme hinanden.

Planlægning og uddannelse i forhold til den nye styrkede pædagogiske læreplan er i gang. Der er lavet en kontrakt mellem ledelse og de faglige fyrtårne og alle personaler er informeret om hvordan implementeringen skal foregå.

Vi er godt på vej med implementering af Den styrkede pædagogiske læreplan. I processen har vi arbejdet med at blive klogere på vores pædagogiske praksis. Dette har primært været gennem arbejde med redskab til selvevaluering og redskab til forankringsproces, hvor vi har afsat tid på personalemøder og derudover har afviklet personaledag, hvor vi arbejder med Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, samt Børnesyn og børneperspektiver.

Derudover vil forældrebestyrelsen bidrage i slutningen af processen omkring Den styrkede pædagogiske læreplan.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og Børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

[Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?](#)

Pædagogiske grundsyn (børnesyn)

I Børnehuset Vinkelhuse har dét at være barn, værdi i sig selv.

Vi arbejder ud fra et anerkendende synspunkt, hvor vi er bevidste om at vi alle hele tiden påvirker og skaber os selv og hinanden gennem de relationer vi indgår i. Vi respekterer alle som den de er - og samtidig lærer alle at respekterer hinanden i fællesskabet. Det gælder i såvel samarbejdet med kollegaer, forældre og børn.

Børn anerkendes som kompetente personer, der er unikke, med hver deres særlige forudsætning og derfor forsøger vi at sikre at alle føler at de passer ind – ”og passer de ikke i vores firkanter, forsøger vi at skabe trekanter der passer...”. Vi voksne forholder os til dem individuelt og socialt, for derigennem at kunne skabe og udvikle det bedste, for såvel det enkelte barn, som hele børnegruppen.

Vi prioriterer de nære relationer og understøtter børnenes sociale samspil for derigennem at forstå det enkelte barn i forhold til dets udvikling.

Med udgangspunkt i vores grundopfattelse om at se på børnene som hele mennesker og se på udviklingen som en helhed, kan vi styrke udviklingen og behovene gennem barnets/børnenes styrker.

Alle børn skal opleve sig selv som en vigtig del af fællesskabet i hele huset og i egen gruppe. Med anerkendelsen styrkes oplevelsen af at føle sig set, hørt og forstået – dermed evnen til at mærke sig selv. At føle sig accepteret som den person man er.

Vi fokuserer på rummelighed i forhold til at opnå fælles forståelse og skabe det gode børneliv.

Igennem omsorgen for hinanden og børnene får vi opbygget den gensidige tillid, som skal være grobund for det gode børneliv.

Børnefællesskaber

Det er gennem børnefællesskaber, elementer som; leg, dannelse og læring finder sted. Rammerne for at disse elementer kan udvikles, støttes og udforskes sætter vi som børnehus bl.a. ved at:

- Vi lader venner besøge hinanden på stuerne, og sikrer relationer på tværs af huset, og styrker derigennem de relationer som børnene selv opbygger.
- Vi har fra september til marts, aldersopdelte grupper for at skabe børnefællesskaber på tværs af huset og kunne målrette den pædagogiske indsats til barnets alder og udvikling.
- Vi er opmærksomme på forældreinddragelse ved at opfordre til legerelationer privat, ligesom vi kan samarbejde med forældrene om at sikre at børnene er i institutionen på bestemte tidspunkter, hvor vi kan fremme barnets relationer.
- Vi har også været heldige at kunne bruge Legepatruljen til at udvikle gode relationer og til at styrke enkelte børns udvikling.
- Vi viser at alle er lige (dreng/pige, store/små), hjælper børn med i fællesskaber.
- Fællesskaber er ikke kun legerelationer, og kræver ikke at alle er med i samme leg altid.
- Vi holder samling med børnene for at høre hvad de er optaget af og fortælle dem hvad dagen byder på af muligheder. Indhold og længde af samlingen varierer ift. børnegruppens størrelse og alder.
- Ved frokost, hvor vi er delt op i faste grupper og hjælper hinanden med af få fordelt frokosten (børnehaven er ved at danne erfaring og udvikle et koncept, for selvhjulpenhed og deltagelse i måltidet) Ny madordning pr. marts 2021))
- Når vi fejre børnenes fødselsdage med fødselsdagssang og uddeling af "kage" eller lign.
- Når børnene finder sammen i leg
- Når vi går på tur har vi gåmakkere, som går sammen op passer på hinanden
- Når vi sammen går på opdagelse i nærområdet og finder ting og steder, som kalder på fordybelse.
- Gensynsglæden ved husets faste traditioner, Sommerfest, loppemarked, diskofest m.m.

Det er bl.a. også gennem børnefællesskaber at overgangen fra vuggestue til børnehave kan gøres 'lettere', grundet det samvær vi har om morgenen. Dette skyldes vi som hus åbner i vuggestuen, hvor børn og voksne, på tværs i huset får kendskab til hinanden, mens der tilbydes morgenmad.

Herefter går hvert stue til sit og aktiviteter som fx Lego, puslespil, tegnebord m.m. foregår på egen stue eller legeplads (medmindre der er aftalt andet, eller grupperne er startet).

Alt i alt mener vi at samværet i fællesskabet bygger på harmoni, samhørighed, og glæde.

Hvis man i fællesskaber giver de samme betingelser for alle børn... vil der være nogle, som ikke bliver mødt i forhold til hvilke behov de har som individer. Ændre du vilkårene i fællesskabet, som er tilpasset den enkelte, vil alle kunne deltage i fællesskabet på deres måde. Illustration:

Dannelse og børneperspektiv

Som nævnt i afsnittet omkring børnefællesskaber, er det ligeledes her dannelsesaspektet indgår. Men dannelse og børneperspektivet er samtidig at kunne begå sig, at skabe en - jeg-dannelse – altså et habitus; som påvirker den måde vi reagerer på, sætter handlinger i gang m.m. Vi ser dannelse og børneperspektivet, ved at børn skal høres og tages alvorligt, som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Herunder ses nogle af de punkter, vi som børnehus arbejder ud fra:

- Personlig udvikling/bygge personlighed op
- Medbestemmelse og inddragelse
- Respekt – respekt for andres meninger
- Tryghed - Rart læringsmiljø (børn og voksne) - Dannelse sker bedst i trygge miljøer
- Følge børnenes spor – at gribe barnet hvor det er, som i ZNU (zonen for den nærmeste udvikling)
- At tilgodese og rumme udfordringer, for bedst at kunne udvikle og støtte.
- Det pædagogiske måltid, som en del af et demokratisk læring.

Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

For at dette syn bliver opretholdt, tilrettelægger vi og skaber rum (fysisk og psykisk), som sikrer børnene et anerkendende pædagogisk læringsmiljø.

Det gør vi bl.a. ved at forsøge at tilpasse f.eks. legepladsen efter de behov børnene viser at de har – vi øver dog stadig i at fastholde den voksnes rolle i at "udbyde" lege som børnene kan deltage i – men det sker trods alt.

Vi er bevidste om ikke at skyde nye (måske lidt vilde) lege ned, før vi har set om legen kan noget godt.

Vi er bevidste om legerelationer og om muligheder ved at gå på besøg på andre stuer.

For at understøtte at alle børn har mulighed for at være med legen, er vi bl.a. opmærksomme på at:

- At anerkende alle slags lege.
- Vi ønsker at udbyde flere fælles lege – også om vinteren
- Vi følger børnenes spor

- Vi er bevidste om at de voksne er rollemodeller.
- Igang sætter, og trækker sig når legen holdes i gang naturligt.

Mangler at kigge på:

Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?

Vi skal blive bedre til at være undersøgende gennem legen...

Vi observerer og understøtter det enkelte barn, for at undgå at børn kommer i udsatte positioner.

Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling der sker i børnenes leg?

Ved højere grad af voksendeltagelse i leg, ved fordybelseszoner med voksne, ved at fordele roller med voksne (flyver, leger, overbliksvoksen)

Andre noter om leg:

vi deltager i nogen grad, vi guider i høj grad, vi lader børn lege – nogle gange af nød, andre gange bevidst.

Vi skal bruge aktionslæring – prøve nyt!

Legekasser!

Læring

Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø så det både støtter børnenes kropslig, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?

Rent praktisk har vi muligheder for at planlægge målrettede aktiviteter gennem vores stuemøder, p-møder, fredags-møder m.m.

Vi bruger på inde og ude som pædagogisk læringsmiljø, og vi sætter ord på og italesætter så meget som muligt.

På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner?)

Vi er opmærksomme- og bestræber os på, at skabe mulighed for tid og ro efter barnets behov.

Vi sikre/udvikler børnenes sociale samspil med andre.

Vi sætter rammer

Vi har fokus på enkelte og grupper

Vi guider

Vi tæller, snakker, synger, går foran og ved siden af – og gentager igen og igen og igen...

Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?

Vi arbejder anerkendende, og støtter op som rollemodel og viser omsorg. Og vi kommunikerer f.eks. ved at rose legen.

Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

Vi arbejder ud fra aftaler, og planlagte aktiviteter, og gentagelser.

Vi evaluerer i det små, og dokumenterer

Andre noter om Læring:

Vi gør det allerede, men vi ønsker at gøre mere ud af at arbejde ud fra børnenes spontanitet.

Vi skal være bedre til at udnytte vores observationer af børnenes leg, til målrettede aktiviteter.

Matrix om kontakt med børn – når vi ud til alle?

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi tilrettelægger vores læringsmiljø, således at det enkelte barn oplever som værende en betydningsfuld del af fællesskabet. Dette opnås eks. gennem tiltag som arbejde i mindre grupper, aldersopdelte grupper eller særlige tiltag som eks. legepatrulje projekt, hvor gruppen sammensættes således vi kan arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer eller andet i trygge pædagogiske læringsmiljøer.

Et læringsmiljø i selv foregår ikke i et afgrænset tidsrum, men favner alle situationer, rutiner lege og aktiviteter gennem hele dagen. Vi har fokus på hele dagens læringsmiljøer og vi voksne har en afgørende rolle for at tilrettelægge stærke læringsmiljøer og selv være en del af læringsmiljøet. Leg og læring hænger uadskilleligt sammen og legen er derfor grundlæggende for læringen for vores børn i børnehuset. Det er i børneperspektivet de voksne skal tage udgangspunkt når vi skal udvikle det stærke læringsmiljø gennem hele vores hverdag.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for og på tværs af seks pædagogiske læreplanstemaer, hvor hvert tema er nærmere beskrevet i et bilag (SMITTE)

- De voksne skal skabe gode og udviklende betingelser for leg og læring i vores forskellige læringsmiljøer.
- Sikre et læringsmiljø der muliggør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring og udvikling og anerkendende relationer. De voksne skal skabe de bedste betingelser for læring udvikling, trivsel og dannelse hos ALLE børn.

Her vil vi beskrive konkrete eksempler på hvordan vi arbejder med det pædagogiske læringsmiljø. Hele dage og i alle aktiviteter. Husk rutine situationer, som spisesituationen, garderoben, legepladsen og på ture ud af huset, arbejdet i mindre grupper osv.

Eksempler fra vores snakke om pædagogisk grundlag:

- Hjælp til at italesætte- eks. et barn tager et stykke legetøj ud af hånden på et andet barn. En voksen hjælper barnet med at italesætte sit ønske og barnet spørger om det i stedet.
- Stille spørgsmål til hinanden. Vi gør hinanden opmærksomme på de udviklinger vi hver især ser hos børnene.
- Tælle: Vi kan tælle mange ting og bruger det tit. Bl.a. når vi vasker hænder.

- Interesse i ting uden for vuggestuen - nysgerrighed. Lytter til hinanden og øver os i, at vente til de andre har talt færdig.
- Følelsesmæssig læring. Pelle og Ludvig. Holder nogle gange fast. Andre gange går det op for dem, at det måske ikke kan betale sig at tage kampen op, hvis de skal have mad.
- Begejstring når vi ser at noget lykkes/når noget lykkes for børnene.
- Sange giver læring. Børnene husker sangene vi synger og kan synge dem lang tid efter at vi har sunget dem.
- Læring om alder og størrelse: Et barn har i lang tid været den mindste på stuen, Nu er der kommet to nye små børn og barnet passer godt på de små og trøster dem.
- Vi guider rent fysisk med vores egen krop, viser hvordan vi gør tingene eks. tager tøj på, rejser sig op, kravle op og ned.
- Differentiering mellem børn kunnen og de krav der stilles om selvhjulpethed mm.

Understøtter børnenes interesser

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Den styrkede pædagogiske læreplan er vores pædagogiske grundlag og skal medvirke til at understøtte dialogen med forældrene om børns læring og udvikling.

Vi skal, som dagtilbud sikre, at det pædagogiske læringsmiljø organiseres således, at børn oplever sammenhæng mellem overgangen fra hjem til dagtilbud. Det skal ske i et tæt samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

I børnehuset er vi opmærksomme på børnenes særlige behov. Det enkelte barn kan i perioder have brug for ekstra omsorg og opmærksomhed. Barnet kan have det svært på de personlige og sociale områder enten i børnehuset eller i hjemmet. Barnet kan være i krise pga. skilsmisse, sygdom, dødsfald, ny bror /søster m.m.

Barnet kan have behov for støtte til det sproglige, med motoriske vanskeligheder, eller sociale vanskeligheder. Alt efter barnets vanskeligheder vil personalet på stuen i samarbejde med forældrene udarbejde en handleplan. Ofte vil det være stuens pædagoger, som er hovedansvarlig for inkludering i det sociale fællesskab og for den specifikke støtte. Har barnet brug for ekstra støtte udover pædagogernes kompetencer eller institutionens ressourcer, vil vi i samarbejde tage barnet op på de tværfaglige samarbejds møder (dialogmøder) hvor det vil blive taget stilling til yderligere tiltag.

Når forældresamarbejdet virker:

Forældresamarbejdet handler om dialog og at etablerer partnerskab. Vi har i det pædagogiske arbejde en ambition om at udvikle forældresamarbejdet, så forældrene bliver inddraget som deltagere i en udveksling af viden om barnet. En viden, der kan gøre både forældre og pædagoger klogere på, hvordan man kan udvikle praksis, så den passer på det enkelte barn og den børnegruppe, barnet er en del af.

Forældresamarbejde: At arbejde i "stereo" – hvad gør forældrene – kan vi udnytte deres viden?

Vi opmuntre forældrene til:

- At støtte op om legeaftaler med flere forskellige børn, både hjemme og i børnehuset.
- At tale ordentligt om og til de andre børn.
- At holde arrangementer for alle børn. Bestræbe forældre på at invitere hele stuen/ gruppen, når de holder fødselsdag og prioriterer at deres barn kan være med når andre inviterer.
- Samarbejde og støtte op i forhold til vores støtteforenings arrangementer, eks sommerfest, diskofest, loppemarked, arbejdsdag m.m.
- At rose barnet, når han eller hun hjælper en kammerat, der har brug for det. Børn der har mod til at sige fra og som er gode til at hjælpe og trøste andre, vokser inden i.
- At anerkende sit barns følelser, men huske at der altid er flere sider af samme sag. Hjælpe sit barn til at se sin egen rolle i forbindelse med en konflikt og prøve at sætte sig i det andet barns sted.

At være åben og positiv, hvis andre forældre fortæller om deres barns udfordringer og støtte op evt. med legeaftaler

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Howdan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Det enkelte barn kan i perioder have brug for ekstra omsorg og opmærksomhed. Barnet kan have det svært på de personlige og sociale områder, enten i institutionen eller i hjemmet. Barnet kan være i krise pga. skilsmisse, sygdom, dødsfald, ny bror / søster m.m. Barnet kan have behov for støtte til sproglige, sociale eller motoriske vanskeligheder. Uden støtte kan det have store konsekvenser i forhold til barnets udvikling. Det kan være dårligt selvbillede, lavt selvværd, tilknytningsproblemer, manglende tillid til andre og andre negative forhold, der påvirker barnets sociale kompetencer i negativ retning.

I samarbejde med forældre, i forbindelse med forældresamtaler og i den daglige kontakt og alt efter barnets vanskeligheder, vil personalet på stuen udforme en handleplan. Har barnet brug for ekstra støtte, ud over pædagogernes kompetencer og institutionens ressourcer, vil vi i samråd med forældrene tage barnet op på de tværfaglige samarbejds møder (Dialogmøder), hvor der vil blive taget stilling til hvilken støtte barnet skal have. Det kan være sprogligt, psykologisk, såvel som ergo/ fysioterapeutisk indsats m.m. I akutte tilfælde kontakter vi ROF (rådgivning og forældre) direkte.

Kvaliteten i interaktion mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Vi har som pædagogisk personale et særligt ansvar sammen med forældre og andre fagprofessionelle et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet.

Vi skal sikre vidensdeling mellem personalegrupperne ved barnets overgang fra vuggestue til børnehave og i denne proces sikre en fælles front omkring de læringsmiljøer, som barnet indgår i. Desuden har vi en vigtig opgave i at styrke personalets tilgang til det enkelte i forældresamarbejde, så forældre og pædagoger oplever, at der er sammenhæng mellem vuggestue og børnehave og mellem institutionen og hjemmet

Vi arbejder bevist med vidensdeling i forhold til det enkelte barn. Vidensdeling vægtes højt i overgangen fra vuggestue til børnehave, især for børn i udsatte positioner. Personalet i vuggestuen er i besiddelse af en stor viden omkring barnet, der tydeligt formidlet til børnehavepersonalet kan lette overgangen for barnet. Samtidig er det vigtigt, at barnet har mulighed for at få en ny start i børnehaven. Det samme gælder i forhold til forældresamarbejdet. Vi kan i dagligdagen opleve, at det har været tydeligt, hvordan en styrket vidensdeling og fokus på fælles forældresamarbejde mellem personalegrupperne, har givet barnet en lettere overgang fra vuggestue til børnehave.

Arbejdet med læringsmiljøer i vuggestuen, børnehaven og i hjemmet afspejles tydeligt i barnets udvikling.

Fra noter om Børn i udsatte positioner

Vi støtter op i mindre grupper, og tilrettelagte forløb.

Vi støtter op og opmuntre når barnet mestre.

Vi er opmærksomme på at kollektive beskeder ikke modtages ens af alle børn.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Børnehaven arbejder aldersopdelt én gang om ugen i efterår/ vinterhalvåret og op til start i SFO og børnehaveklasse henover foråret. For de ældste børn (storbørns gruppen) betyder det at vi startet op med at tage på koloni i forsommeren året før skolestart. Formålet med kolonien er at skabe sammenhæng til børnehaveklassen gennem trivsel i gruppen, nye og styrkede børnefællesskaber og at understøtte børnenes lyst til at lære og få mod på nye oplevelser. Vi skaber fundamentet for et pædagogisk læringsmiljø, som kommer til at præge barnets hverdag op til skolestart. Vi arbejder med et læringsmiljø med fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, tid og evne til at fordybe sig og være vedholdende og kunne indgå i et børnefællesskab og tager initiativ til at indgå i relationer.

Store gruppen indgår i et planlagt forløb, med opstart ved koloni og derefter ugentlig dag i Store gruppen, hvor børnene præsenteres for en bred palet af nye lege, ture ud af huset til eks. Færdselsskolen og derudover arbejder sig frem til an afslutning i børnehaven, hvor forældre inviteres og inddrages i eksempelvis en cirkusforestilling, som børnene optræder med. Derudover introduceres der til og gives børnene mulighed for at udvikle nysgerrighed over bogstaver, tal, mønstre og former m.v.

Der foregår et aktivt samarbejde mellem skole og skoledistriktets daginstitutioner, hvor overgangsarbejde planlægges og udvikles. Det generelle grundlag for samarbejdet er beskrevet i overgangsplanen som er udarbejdet i et samarbejde mellem alle interessenter på området.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

[Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?](#)

Vi samarbejder med det lokale plejehjem, som vi besøger til den årlige Lucia dag hvor stor gruppen kommer på besøg og optræder med luciaoptog, for de ældre, Hvilket er til stor glæde for såvel gamle som unge. Derudover har vi aftalt med plejehjemmet, at vi holder kontakten, for evt. andre besøg på plejehjemmet.

Vi samarbejder med de øvrige børnehuse i distriktet til fælles krop og bevægelsesdag, Samarbejde med Tårnby naturskole og benyttelse af området på Vestamager naturskole.

Samarbejde med nærliggende skole for benyttelse af gymnastiksalen fast én gang om ugen. Derudover Tårnby stadion, til udflugter med krop og bevægelse, samt børnehuset egen årlige Idrætsdag, hvor hele huset afholder mini olympiade.

Vi benytter biblioteket og deltager i de aktiviteter, som de tilbyder.

Vi afholder kirkeuge i december, hvor vi kommer på besøg i kirken og lytter til historien om juleevangeliet og slutter med risengrød

Derudover er vi ofte på besøg med mindre grupper til andre legepladser i lokalområdet, lige som vi besøger de kommende skolebørns respektive skoler og SFO i tæt samarbejde med de involverede institutioner

Vi ønsker at besøge de andre institutioner i kommunen. Evt. hvor børnene kender hinanden fra deres lokalområde.

Derudover har vi et udvidet samarbejde med de lokale spejdere, hvilket blandt andet har afspejlet sig i benyttelse af spejderhytte og dertil hørende grund i forbindelse med Corona krise 2020.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

[Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?](#)

Legepladsen:

Vi har i de senere år brugt en del tid og ressourcer på at optimere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. I 2019 lykkedes det at få etableret et nyt legestativ på børnehavens legeplads samt et nyt sandkasse miljø. Vi forsøger løbende at forbedre legepladsens muligheder og arbejder målrettede med en renoveringsplan, der også omfatter forbedringer på vuggestuens legeplads.

Vores legeplads skal være et inspirerende sted for børns leg og derfor er den under udvikling. Der skal være plads til både stille leg, at undersøge naturen, lege i sandkassen, hygge lege i legehuse. Samt de mere vilde lege som fangeleg, klatre i træer, og cykle på vores cykelbane både i børnehaven og i vuggestuen. Legepladsen er et sted, der giver plads til udfoldelse, tid til fordybelse og også stedet hvor børn finder nye venskaber og relationer. Her har barnet mulighed for at udforske og afprøve sig selv i fællesskab med andre børn

Ud fra de fysiske rammer og vilkår som huset tilbyder, arbejder vi løbende med at indrette det pædagogiske børnemiljø, således at det tager højde for barnets forskellige udgangspunkt.

Børnemiljø:

Ud fra de givne rammer, forsøger vi at indrette stuer og udsmykke huset således at det virker stimulerende og inspirerende for børnene. Vi arbejder hele tiden på at skabe en indretning, som tilgodeser børnenes behov for at bevæge og udfolde sig og fordybe sig og have plads til stille leg.

Legetøjet skal være tilgængeligt i det omfang at børnene kan overskue og anvende det til deres udfoldelse.

Derudover arbejder vi løbende med støjniveau og indeklima.

Hygiejnen har altid været top prioritet og er yderligere under Covid 19 krisen blevet indskærpet, med tiltag som vi også fremover vil benytte. Vi har oplevet at opdeling i mindre grupper, høj hygiejne, samt afstand har skabt nogle rammer (også udfordringer) som opleves positivt blandt børnene i form af mere ro til fordybelse, mindre konflikter samt mindre sygdom blandt børn og voksne.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Vores mål er:

- At skabe grobund for selvværd, så vi derigennem kan ruste børnene til at deltage i samfundet, både inde og uden for børnehuset.
- At tilbyde børnene mange muligheder for at deltage aktivt og få betydningsfulde sociale og kulturelle erfaringer
- At give plads til, at børnene udfolder sig som selvstændige stærke og alsidige personer, der selv kan tage initiativ.
- At skabe mulighed for, at børnene oplever sig som værdifulde deltagere i og med skabere af et socialt og kulturelt fællesskab.

- At barnet opnår forståelse for egne og andres følelser.
- At barnet lærer sine egne grænser at kende og at kunne sige til og fra på en hensigtsmæssig måde.
- At sikre at de aktiviteter vi tilbyder, fremmer børns engagement og indlevelsessevne.
- At tilpasse vores tilbud og aktiviteter, til det enkelte barn.
- At barnet har en positiv voksenkontakt hver dag.
- At aktiviteter og muligheder for leg, tager udgangspunkt i børneperspektivet og fordeler sig over hele børnehusets åbningstid.

Alle børn har krav på:

- At føle sig værdifuld (selvværd) og have tillid til det jeg kan og vil (selvtillid)
- At føle sig hørt og set og at lære at sige sin mening.
- At have indflydelse på sin hverdag i børnehuset. Muligheden for at udtrykke eller komme med forslag til hvad vi kan lave i vuggestuen eller børnehaven.

Vi skal her indsætte fortællinger, der beskriver hvordan vi aktuelt gør det. Og hvor dan vi har evalueret på det vi gør. Henviser til vores temadage i personalegruppen- samling og notater som skal skrives ind her.

Evaluering gennem SMTTE-model!

Forskning peger også på, at både børn og pædagogisk personale går glip af vigtige muligheder for nærvær, læring og udvikling, hvis rutinesituationer bliver forhastede.

Eks. Når vi skal på legepladsen og sender børn i garderoben...

Vi har sammen på stuen besluttet, at skabe en aktionslæringsproces på vores rutinesituation frokosten. Vi brugte et stuemøde på en snak om vores spise situation og beslutte en række tiltag.

Vi besluttede at vil ville lave mindfulness og massage fast i en periode på 14 dage. Og forpligtigede os til individuelt at observere og undersøge effekten på børnene.

Vi besluttede at massage hold, skulle være med fast makker.

Vi har sporadisk haft mindfulness på som en aktivitet efter frokost, med det formål at børnene lige fik hvilet sig, kom i synk med sig selv og lige fik sluppet af inden de skulle på legepladsen.

Forløb:

10.45 før frokosten samles børnene til mindfulness og massage. Alle børn sidder to og to, og giver hinanden gensidig massage. En voksen introducere og alle børn er helt rolige og fordybet.

Nye tanker og Ideer der opstod med forløbet:

- Yogamåtter til alle børn?
- Hvordan går vi til bordene bagefter?
- Hvem hjælper med at dække bord?
- Faste pladser/ selvvalgt
- Hvordan vi sidder og spiser. Eks. Bruger gangen og det lille rum
- Spise med sin massage makker.

Erfaringer.

Vi oplever at børnene hurtigt fandt ind i rytmen og blev mere rolige.

Børne har taget det til sig og vil det.

Ro til toilet og håndvask efter at vi gik fra seancen med sin massage makker, mens resten sad og ventede og slappede af.

Børn som hurtigt fandt ind i afslapnings/ mindfulness mode, og som på første og anden dagen havde meget svært ved at sidde og ligge roligt.

Tiden som hindring ikke så tydelig eller vi oplever bedre tid, med denne organisering.

Nye erkendelser:

Rutiner der kolliderer med de andre stuer. Vi gør det forskelligt.

Eks. Fortælling på fredagsmøde, hvor vi videns deler med anden stue som har meget urolige børn.

Ser det i et udviklingsperspektiv, vidensdeling og undersøgelse på husplan.

Gode erfaringer med at børn selv vælger makker, at de selv bestemmer hvor de vil sidde, sammen med deres makker (dialog mellem de to)

Vi har fået lyst til at undersøge mere på vores rutiner, set i et auktionslærings perspektiv med muligheder for ændringer i rutiner.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sociale kompetencer udvikles i fællesskaber og gennem relationer til andre, f.eks. i venskaber, grupper og kulturer.

Vores mål er:

At sikre børnene anerkendes og respekteres, og at de oplever at høre til.

At børnene oplever tryghed og tillid i deres relationer til både voksne og andre børn i et dagtilbud uden mobning og drillerier, hvor ingen holdes udenfor.

At børnene inddrages og opmuntres til at være aktive deltagere i fællesskabet.

At de lærer at samarbejde med andre og deltager i de demokratiske beslutningsprocesser

Sammenhæng:

Alle børn har ret til at være en del af et meningsfyldt fællesskab.

Et fællesskab der bygger på tryghed og omsorg for alle.

Tiltag:

Vi støtter børnene i at opnå og udvikle sociale relationer, og i at være aktive deltagende i måden man omgås hinanden på.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog og kommunikation er alfa og omega i alle sociale processer mennesker imellem. Børnene skal rustes til at kommunikerer på alle planer. Kropsligt, mundtligt og skriftligt.

Sproglig udvikling:

- At give børnene mulighed for via sproget, at indgå i relationer og samspil

I vuggestuen sker det f.eks. ved at italesætte, hvad vi ser og gør, understøtte børnenes optagethed af et emne med nye og flere ord, og øve turtagning i samtalen ved at skiftes til spørgsmål og svar. En tur gennem Tårnbyparken med barnevognen eller en tur med vores ladcykler ud i det blå giver en masse indtryk, som pædagogen griber til at introducere nye ord og til at være i dialog om det, vi ser.

Med børnehavebørnene udbygger vi sprogarbejdet med flere strategier, f.eks. at stimulere børnenes egen tænkning ved at stille nysgerrige spørgsmål. Når barnet skal forklare noget, skal det omsætte tanker til tale – og det kræver sætninger på flere og måske også nye ord. Spørgsmål som "Hvordan tror du at...?" giver mange forskellige svar – og meget sproglig træning for børnene.

At cykle forbi en byggeplads giver mange muligheder for at øve tænkning, når børn og voksen i fællesskab undrer sig over, hvordan kranerne kan løfte ting på plads og maskinerne kan flytte bunker af jord.

Og en fælles gyngetur giver en mulighed for at øve noget andet, nemlig sprogets rytme. Børnene får en fysisk oplevelse af rytme ved at gyngede frem og tilbage. Kombineret med rim, remser og sange, der efterligner det talte sprog i rytme, trykfordeling og stemmeleje, støttes barnets tilegnelse af sprog.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

At børnene oplever glæde ved, accept af og forståelse for deres egen krop og oplever glæden ved at være i bevægelse

At det i dagtilbuddet er muligt at styrke børnenes fysiske sundhed, blandt andet med fokus på ernæring, hygiejne og bevægelse

At børnene med alle sanser tilegner sig den fysiske, kulturelle og sociale omverden.

Sammenhæng:

Ved at tage vare på kroppen og sikre muligheder for udfoldelse, lægges grundlaget for fysisk og psykisk sundhed. Derfor er det vigtigt, at børnene så tidligt som muligt, har mulighed for at udfordre sin krop i hverdagen.

Læringsmål:

Vi vil hjælpe barnet til at blive selvhjulpen i hverdagen.

At børnene bliver udfordret på deres motorik igennem leg.

Tiltag:

Med udgangspunkt i barneperspektivet inspirere og viser de voksne interesse og gejst som motiverer, guider og udfordre det enkelte barn til motorisk udvikling.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturen er lige uden for døren og det vil vi i Børnehuset Vinkelhuse benytte os af. Vi vil gerne give børnene en oplevelse af at naturen er udfordrende og spændende både på vores legeplads men også i byens parker og stier, fælleden, skoven m.m.

Med udgangspunkt i barneperspektivet inspirere og viser de voksne interesse og gejst som motiverer barnet til at være nysgerrige og undersøgende.

De voksne skaber læringsmiljøer med naturen er i centrum og med aktiviteter, hvor børnene i fællesskab får læring om årstiden, planter, dyr og insekter gennem leg og bevægelse
Beskrivelse af læringsbegreb

"Børn lære ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål at gøre opdagelser. Børn lære gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer, samt ved at eksperimentere med fx materialer og....

Niels Ejby Ernst, Natur, udeliv og science s.24

Mål:

At børnene udvikler respekt og forståelse for og oplever glæden ved at være i naturen

At børnenes læring fremmes ved at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs

At børnene lærer naturen at kende med alle sanser og oplever den som kilde til viden og rum for leg, oplevelse og udforskning

At børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø.

At børnene får kendskab til et udpluk af naturens dyr, kravl, kryb, insekter og planter.

At børnene får kendskab til årstiderne og oplever glæde ved aktiviteterne i naturen.

At børnene oplever naturen som et godt læringsmiljø for bevægelse, leg og læring

Vi skal her indsætte fortællinger, der beskriver hvordan vi aktuelt gør det. Og hvor dan vi har evalueret på det vi gør. Henviser til vores temadage i personalegruppen- samling og notater som skal skrives ind.

Eks: krible krable projekt i vuggestuen, her indsættes fortælling fra vuggestuen

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Gennem forskellige kulturelle tilbud og traditioner vil vi give børnene mulighed for at opleve og derved selv få lyst til at eksperimentere med forskellige materialer og forskellige udtryksformer.

Med udgangspunkt i barneperspektivet inspirere og viser de voksne interesse og gejst som motiverer barnet til at være nysgerrige og undersøgende.

De voksne skaber læringsmiljøer med kulturelle udtryksformer og værdier i centrum og med aktiviteten, hvor børnene i fællesskab får læring om forskellige kulturer og værdier.

At børnene får mulighed for at møde og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer

At børnene har adgang til materialer, redskaber og moderne medier, som kan give oplevelser og bidrage til børns skabende kulturelle aktiviteter

At børn får lejlighed til at deltage i og få viden om kultur, kulturhistorie, traditioner og kunstneriske tilbud

Det pædagogiske personale skal aktivt formidle kultur og støtte alle børn.

Evalueringsskulturr

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskulturr som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi har på personalemøder og personaledage benyttet EVA redskab til selvevaluering. Gennemgang af mål og læreplanstemaer, evalueres gennem SMTTE-modeller, som udarbejdes løbende, og gennemgås ved evaluering hvert andet år, med henblik på at justere den pædagogiske læreplan. Endvidere vil værktøjet til selvevaluering blive brugt i forhold til evaluering af vores pædagogiske læringsmiljø.

I Redskaber til selvevaluering beskriver vi det pædagogiske grundlag ni elementer: Børnesyn, Dannelse og børneperspektiver, Leg, Læring, Børnefællesskaber, Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, Samarbejde med forældre om børns læring, Børn i udsatte positioner og sidst men ikke mindst, Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen.

Selvevaluering giver en ramme for en struktureret dialog om og analyse af vores pædagogiske praksis Reflekter, Vurdér og Beslut. I fællesskab udfylder vi skema til handling.

Derudover arbejder vi med redskab til forankringsproces., som giver inspiration til fem processer til at udvikle og forankre nye perspektiver på vores praksis i tråd med den styrkede pædagogiske læreplan.

De fem procesredskaber: Supervisionsforløb, auktionslæring, professionelt læringsnetværk, besøgs læring samt kollegial observation. Disse redskaber vil vi afslutningsvis samle op i *Skema til handling*.

Når den enkelte stue, gruppe eller medarbejder udarbejder et *Skema til handling* på et pædagogisk forløb, forpligtiger vi hinanden på at benytte de to ovenstående arbejdsmetoder, således at vi samlet set, står vi tilbage med tre skemaer til handling, som giver os mulighed for at foretage en triangulering og dermed en samlet vurdering på vores læreplans arbejde.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Dette er endnu ikke besluttet.